

Správa o činnosti Slovenskej astronomickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied za rok 2025

V roku 2025 sa pokračovalo v organizovaní tradičných aktivít, ktoré boli dlhodobo podporované, ale v pláne bolo aj niekoľko nových aktivít, ktoré navrhli a pripravovali činní garanti spomedzi mladších členov Slovenskej astronomickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied (ďalej SAS pri SAV, Spoločnosť). Pokračovali sme v zverejňovaní prednášok online, či už na vlastných doménach alebo populárnych zdieľacích platformách. Špeciálne sme v tomto roku vyčlenili priestor aj na pripomínanie problematiky ochrany prirodzenej nočnej oblohy ako súčasť konferencie KOLOS. Členovia pripravovali podklady k tlačovým správam k aktuálnym astronomickým javom i témam a pokračovala spolupráca s tradičnými partnermi. Okrem toho sme sa pokúsili rozšíriť záber medzinárodnej akcie IAU 100 hodín astronómie.

Činnosť predsedníctva a [hlavného výboru](#):

Členovia predsedníctva sa v roku 2025 v zmysle uznesenia [19. riadneho zjazdu](#) SAS pri SAV o zjednocujúcom pôsobení Spoločnosti zúčastnili na porade riaditeľov astronomických zariadení na Slovensku (15. - 16. októbra 2025, Piešťany), ktoré pravidelne organizuje Slovenská ústredná hviezdáreň (SÚH) v Hurbanove a pravidelných virtuálnych stretnutiach rady Európskej astronomickej spoločnosti (EAS) a zástupcov národných astronomických spoločností (14. januára 2025, 25. júna 2025, online). Na týchto stretnutiach sa prezentovali uskutočnené aj plánované aktivity SAS pri SAV. Predseda Spoločnosti sa zúčastnil [22. zjazdu Českej astronomickej spoločnosti](#) (26.-27. apríla 2025).

Vďaka finančnej podpore Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR pokračovala [spolupráca](#) s EAS v pozícii organizačného člen tejto prestížnej organizácie, ktorá podporuje a rozvíja astronómiu v Európe a zastupuje celú európsku astronomickú komunitu. V rámci spoločných podujatí s Českou astronomickou spoločnosťou (ČAS) sme sa v roku 2025 podieľali na príprave a organizácii [Stretnutia študentov astronómie a astrofyziky](#), ktoré sa po roku opäť konalo na Slovensku v už štandardnej lokalite na Bezovci (viď ďalej).

Aj toho roku pokračovali aktivity v oblasti ochrany tmavej a rádiovu tichej oblohy najmä prostredníctvom výjazdov do Parkov tmavej oblohy (PTO) a odbornej konferencii venovanej svetelnému znečisteniu a PTO.

Po úspešnom minuloročnom pokuse o získanie grantu [grantu Nadácie ESET](#), sme sa rozhodli podať novú žiadosť v rámci [výzvy](#) „Podpora rozvoja mladých vedeckých talentov v STEM oblasti.“ SAS pri SAV bola jedným z [desiatich úspešných žiadateľov](#) v kategórii. Opäť uspeli s projektom podpory pre „Astronomickú olympiádu“ v jej už 19. ročníku. Finančný dar je účelovo poskytnutý na organizáciu súťaže študentov stredných škôl a ich následnú prípravu pred samotnou reprezentáciou na Medzinárodnej olympiáde z astronómie a astrofyziky (IOAA), ktorá bude v októbri 2026 vo Vietname.

Prostredníctvom stránok SAS pri SAV sme propagovali medzinárodnú súťaž pre mládež „[Astronómia vo všetkých ročných obdobiach](#)“, ktorej téma v roku 2025 bola rozlúčka s misiou Gaia. Informovali sme aj o výsledku medzinárodnej súťaže o [pomenovanie kvázi-mesiaca Zeme](#).

Pre členov a iných záujemcov sme zverejnili informácie o [medzinárodnom astronomickom tábore mládeže](#), ďalšom otvorenom ročníku [pomaturitného štúdia astronómie](#) i [nábor](#) pre kolegov vo hviezdárňach v Hlohovci a v Žiari nad Hronom.

Minulý rok Predsedníctvo hlavného výboru po konzultáciách na [júnovom Hlavnom výbore](#) uviedlo do praxe používanie [nového loga](#) Spoločnosti, ktoré sme postupne začali používať pri príprave grafických pútačov k akciám a tiež v oficiálnych dokumentoch Spoločnosti. Prax si však skoro vyžiadala drobnú revíziu.

V januári bol na základe dotazníka medzi garantmi podujatí vypracovaný [plán činnosti na rok 2025](#) slúžiaci ako vzor na podanie Projektu spolupráce SAS pri SAV a Astronomického ústavu SAV, v. v. i., na základe ktorého sme sa mohli uchádzať o finančnú dotáciu [Rady slovenských vedeckých spoločností](#) (RSVS). Okrem toho sme vypracovali záverečnú správu pre RSVS za rok 2024 a [Správu o činnosti SAS pri SAV za rok 2024](#). Počas roka sa konali dve stretnutia Hlavného výboru: [2. júna 2025](#) (hybridne – online a prezenčne na Kysuckej hviezdárni v Kysuckom Novom Meste) a [15. októbra 2025](#) (hybridne – online a prezenčne v priestoroch Hotela Vila Anne Mary v Piešťanoch). Predsedníctvo Hlavného výboru SAS pri SAV spoločne komunikovalo priebežne podľa potreby.

Aktuálny vedecký tajomník Spoločnosti *Mgr. Ľubomír Hambálek, PhD.* momentálne pôsobiaci ako [Národný koordinátor pre popularizáciu astronómie](#) IAU na Slovensku sa stal aj Národným uzlom pre koordináciu podujatia „100 hodín astronómie“. V jeho tíme pôsobil *doc. RNDr. Rudolfov Gális, PhD.*, a *Mgr. Pavol Ďuriš* zo SÚH.

Výsledky aktivít schválených v [pláne činnosti na rok 2025](#):

Jedným zo základných cieľov SAS pri SAV je vzdelávanie a popularizácia astronómie medzi širokou verejnosťou, predovšetkým medzi mládežou. Počas roka organizujeme množstvo aktivít zameraných na zvyšovanie záujmu nielen mladých ľudí o astronómiu: odborné konferencie, semináre a workshopy, prednášky, expedície a vedomostné súťaže a tiež aktivity súvisiace s ochranou pred svetelným znečistením.

1. Astronomická olympiáda

Garanti: *Mgr. Eduard Kočí, Bc. Samuel Amrich, Bc. Radovan Lascsák*

Po [domácom kole](#) (06.12.2024 – 09.02.2025) prebehlo [regionálne kolo](#) (SÚH Hurbanovo, KHaPMH Žiar nad Hronom, Hvezdáreň a planetárium Prešov; všetky naraz 13.04.2025). Keďže kategória ZŠ sa končí regionálnym kolom, najlepších 12 súťažiacich z kategórie SŠ postúpilo na celoslovenské kolo (CK) do Hurbanova (05. – 07. 05. 2025). Prví piati umiestnení na CK reprezentovali Slovensko na Medzinárodnej olympiáde z astronómie a astrofyziky (IOAA) v Indickom Mumbai. Štyria z nich pritom [získali cenné kovy](#) a jeden čestné uznanie. Prehľad doterajších úspechov je na [vlastnej stránke](#) astronomickej olympiády. Obširnejší denník sprievodného delegáta *Dr. Ladislava Hrica* o IOAA sme zverejnili na [webe](#) Spoločnosti.

Žiaľ začiatok roka bol poznačený náhlym tragickým skonom garanta a mladého vedca [Bc. Samuela Amricha](#). Organizačné veci po ňom prevzal *Bc. Radovan Lascsák*.

2. S ďalekohľadom na cestách

Garanti: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD., Ing. Peter Kaňuk*

Hlavné ciele projektu S ďalekohľadom na cestách (SDNC) sú: ponúknuť mladým ľuďom možnosť zaujímavo stráviť svoj voľný čas, prebudiť v nich záujem o vedu prostredníctvom jednoduchého a zároveň pôsobivého experimentu – pozorovania vesmírnych objektov pomocou astronomických ďalekohľadov a vytvoriť rovnaké príležitosti pre všetkých mladých ľudí, teda aj pre tých z geograficky alebo sociálne znevýhodneného prostredia. Podujatia sa preto realizujú priamo u záujemcov, teda na základných a stredných školách, v mestách ale aj v odľahlých obciach východného Slovenska, s využitím vlastnej astronomickej a audiovizuálnej techniky, zdarma pre všetkých záujemcov. Neoddeliteľnou súčasťou podujatí projektu sú zaujímavé prednášky so zameraním na najnovšie poznatky o vesmíre. Prednášky sprevádzajú počítačové multimediálne prezentácie pozostávajúce z množstva obrázkov a videí, ktoré ich vhodne dopĺňajú a robia ich ešte zaujímavejšími a atraktívnejšími pre mladého diváka. Hlavnou a pre mnohých účastníkov aj tou najzaujímavejšou časťou podujatí projektu je však pozorovanie vesmírnych objektov pomocou astronomických ďalekohľadov. Slnko, Mesiac,

planéty Slnčnej sústavy, zaujímavé dvojhviezdy, hviezdokopy, hmloviny či galaxie priťahujú pozornosť ľudí všetkých vekových kategórii.

Podujatie projektu sa konalo 4. apríla 2025 v Základnej škole Prakovce. Podujatie pozostávalo z populárno-náučnej prednášky s názvom „Cudzie svety“, ktorá je zameraná na výskum planét mimo Slnčnej sústavy a hľadanie mimozemského života. Pozorovacie podmienky boli celkom dobré a tak si mohli účastníci vychutnať pohľad na Mesiac a planéty Jupiter a Mars, farebné dvojhviezdy (napr. Algieba) a objekty hlbokého vesmíru (otvorené hviezdokopy M44, M45, hmlovinu M42 a ďalšie). Účastníci boli tiež oboznámení so základnou orientáciou na oblohe so zameraním na súhvezdia zimnej a jarnej oblohy. Na podujatí sa zúčastnilo 42 žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ a 4 pedagógovia.

Ďalšie podujatie SDNC sa konalo 28. júna 2025 na Chate Hrešná, Kavečany. Podujatie bolo zamerané na pozorovanie objektov večernej a nočnej oblohy. Pozorovacie podmienky boli veľmi dobré a tak si mohli účastníci vychutnať pohľad na Mesiac, planétu Mars a tiež niektoré dvojhviezdy (napr. Izar, Albireo) a objekty hlbokého vesmíru (napr. M13, M57) prostredníctvom astronomického ďalekohľadu. Približne 20 účastníkov bolo tiež oboznámených so základnou orientáciou na oblohe so zameraním na súhvezdia letnej oblohy.

Ďalšie podujatie projektu bolo určené pre účastníkov pobytového letného tábora, ktorý organizovalo Centrum voľného času v Košiciach v dňoch 27. júla – 3. augusta 2025 v turistickej ubytovni Nita v obci Mlynky-Palcmanská Maša. Podujatie sa konalo 1. - 2. augusta 2025 a prvý deň pozostávalo z prednášky s názvom „Cudzie svety“ a pozorovania objektov nočnej oblohy. Pozorovacie podmienky boli priaznivé a tak si mohli účastníci prostredníctvom astronomického ďalekohľadu vychutnať pohľad na Mesiac a planétu Mars, farebné dvojhviezdy (napr. Albireo) a objekty hlbokého vesmíru (guľové hviezdokopy M13, M92, hmloviny M27, M57 a ďalšie). Na druhý deň boli pre všetkých účastníkov pripravené zábavné aktivity, napr. jednoduchá súťaž o zaujímavé ceny s astronomickou tematikou. Pokračovali aj pozorovania objektov dennej oblohy. Okrem Slnka mohli účastníci vidieť planéty Venušu a Jupiter. Na podujatí sa zúčastnilo 42 účastníkov, väčšinou mládeže.

Podujatie tradične organizované v rámci meteorickej expedície Perzeidy pre obyvateľov a návštevníkov obce Mníšek nad Hnilcom sa konalo 14. augusta 2025 v priestoroch pred obecným kultúrnym domom a pozostávalo z pozorovania objektov večernej a nočnej oblohy pomocou astronomických ďalekohľadov. Počas podujatia mali možnosť účastníci pozorovať Mars, neskôr Saturn a niektoré objekty hlbokého vesmíru ako dvojhviezdy (Albireo, Mizar), hmloviny (M57) a hviezdokopy (M13). Účastníci boli tiež oboznámení so základnou orientáciou na hviezdnej oblohe a s výraznými letnými súhvezdiami. Na podujatí sa zúčastnilo 13 účastníkov, z ktorých asi polovicu tvorila mládež.

Netradičné podujatie SDNC sa konalo 26. septembra 2025 v priestoroch OC Optima v rámci Európskej noci vedy 2025. Niekoľko stoviek účastníkov všetkých vekových skupín, no najmä

mládeže, sa mohlo dozvedieť novinky z aktuálneho astronomického výskumu, súťažiť o zaujímavé ceny s astronomickou tematikou (takmer 300 účastníkov), vymalovať si astronomickú omaľovánku a tiež pokochať sa pohľadom na rôzne vesmírne objekty prostredníctvom ďalekohľadu. Počasie síce neprialo, no aj virtuálne pozorovanie znamenalo pre mnohých účastníkov vôbec prvý pohľad cez astronomický ďalekohľad.

Ďalšie podujatia projektu S ďalekohľadom na cestách sú plánované na rok 2026.

3. Ahoj, vesmír!

Garant: *Mgr. Ľubomíra Hujsová*

V priebehu roka 2025 bol vzdelávací program „[Ahoj, vesmír!](#)“ realizovaný formou prednášok a praktických workshopov pre približne 1200 detí a žiakov materských a základných škôl. Projekt Tempus Universum, ktorý tento program garantuje, zabezpečuje popularizáciu astronómie v Bratislave a okolí. Prednášky a aktivity boli založené na pohybe, farbách, tvorivosti a množstve názorných materiálov, čo výrazne podporilo záujem detí o vesmír. Žiaci základných škôl získavali odpovede na otázky, ktoré im pomohli vytvoriť si hlbší a ucelenejší obraz o univerze. Školy ocenili tematickú pestrosť programu aj širokú škálu materiálov, ktoré umožňujú konkrétnejšie predstaviť inak abstraktné astronomické javy.

Jedna škola za všetky – 20. júna 2025 navštívila garantka [MŠ v Plaveckom Mikuláši](#).

4. Bezovec 2025 – Konferencia mladých astronómov

Garanti: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD., Mgr. Ľubomír Hambálek, PhD., Mgr. Patrik Čechvala, PhD.*

Tradičné stretnutie astronómov na Bezovci v roku 2025 napísalo už svoje 57. pokračovanie. Konferencia sa [konala](#) v dňoch 6. – 8. júna 2025 v priestoroch Penziónu na Bezovci a jej organizátormi boli SAS pri SAV a Hvezdáreň a planetárium M. R. Štefánika v Hlohovci. Na príprave a organizácii sa tiež podieľali Česká astronomická spoločnosť, Prírodovedecká fakulta Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave. Hlavnou témou konferencie bola prezentácia vedecko-výskumnej činnosti mladých astronómov v rôznych oblastiach astronomického výskumu. Na konferencii sa zúčastnilo 29 účastníkov, z ktorých prevažnú väčšinu tvorili vysokoškolskí študenti magisterského a doktorandského štúdia. Významné zastúpenie mala Univerzita Komenského v Bratislave a Karlova Univerzita v Prahe. Medzi účastníkmi však boli aj študenti z Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Astronomického ústavu SAV, v. v. i., Mendelovej univerzity v Brne, Astronomického ústavu Akadémie vied Českej republiky v Ondřejeve, Fyzikálneho ústavu Akadémie vied Českej republiky i Univerzity vo Wroclawi. Program konferencie však neboli len odborné prednášky. Okrem prezentácií mohli účastníci zároveň spoločne diskutovať o možnostiach vzájomnej spolupráce v oblasti astronomického výskumu. A to aj v rámci turistickej vychádzky na hrad Tematín či spoločenského večera SAS pri SAV, ktoré sa konali v

sobotu poobede a večer. O Konferencii mladých astronómov - Bezovec 2025 sme informovali prostredníctvom článku na stránke SAS pri SAV, ako aj v časopise Kozmos.

5. Konferencia o svetelnom znečistení

Garant: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD., Miloš Obert, RNDr. Pavol Rapavý, Mgr. Peter Mikloš*

[Konferencia](#) o svetelnom znečistení pri príležitosti 15. výročia vyhlásenia Parku tmavej oblohy Poloniny sa konala 5. decembra 2025 v Astronomickom observatóriu a planetáriu na Kolonickom sedle. Podujatie organizovala Vihorlatská hviezdáreň v Humennom v spolupráci so spoluvyhlasovateľmi Parku tmavej oblohy Poloniny: Slovenskou astronomickou spoločnosťou pri SAV, Slovenským zväzom astronómov, Prírodovedeckou fakultou Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Správou Národného parku Poloniny, Astronomickým ústavom SAV, v. v. i. Po príhovoroch hostí zazneli prednášky na tému svetelného znečistenia (P. Begeni), Parku tmavej oblohy Poloniny (P. Rapavý), meraní kvality nočnej oblohy (Z. Kolláth) a Karpatskej hviezdnej cesty (I. Kudzej). V ďalších prednáškach boli predstavené parky tmavej oblohy v Českej republike (P. Suchan), Poľsku (R. Bury), Maďarsku (R. Novák) a Ukrajine (N. Kablak). Popoludní program pokračoval návštevou niektorých miest (Beskydský panteón, Dvere do Polonín, Symbolický cintorín) priamo v Parku tmavej oblohy Poloniny. Na podujatí sa zúčastnilo asi 30 účastníkov.

6. KOLOS 2025

Garant: *Pavol Dubovský, RNDr. Igor Kudzej*

Tento rok z Vihorlatskej hviezdárne odišiel garant P. Dubovský a tak ho v priebehu organizácie nakoniec musel zastúpiť RNDr. Kudzej. Konferencia sa napokon zorganizovala, aj keď súčasťou sa stal aj blok venovaný svetelnému znečisteniu – pôvodne plánovaná akcia č. 5. [Podujatia](#) sa od 4.-6.12.2025 zúčastnilo 16 astronómov zo Slovenska, Poľska, Ukrajiny, ktorí predniesli 20 príspevkov. Súčasťou programu bolo aj stretnutie riešiteľov projektu APVV-24-0160, medzi ktorých patria aj členovia Spoločnosti a [Sekcie premenných hviezd a exoplanét SAS pri SAV a SZA](#).

7. Pozorovateľská expedícia pre mládež

Garanti: *Ing. Peter Kaňuk, doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.*

Pozorovateľské expedície pre mládež, ktoré organizujú členovia SAS pri SAV v spolupráci s Centrom voľného času v Košiciach a Prírodovedeckou fakultou Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach majú dlhoročnú tradíciu, v roku 2025 sa konala už 24. expedícia v Mníšku nad Hnilcom. Expedícia je určená pre mladých pozorovateľov nočnej oblohy z radov astronomických krúžkov a klubov, ako aj študentov odboru Astrofyzika. Tohtoročná meteorická expedícia pre mládež sa konala v dňoch 8. - 20. augusta 2025 na obecnej chate v

Mníšku pod Hnilcom. Expedícia bola venovaná vizuálnemu pozorovaniu meteorického roja Perzeidy, pozorovaniu a fotografovaniu vesmírnych objektov. Vzhľadom na kapacitné možnosti bola expedícia rozdelená na časti A a B. Expedície sa celkovo zúčastnilo 22 pozorovateľov hviezdnej oblohy.

8. **Astrostáž Variable 2025**

Garanti: *Pavol Dubovský, RNDr. Theodor Pribulla, CSc.*

Pôvodné plány organizovať ďalší ročník Astrostáže prekazil odchod garanta Pavla Dubovského z Vihorlatskej hviezdárne v Humennom, pozorovateľni na Kolonickom sedle. Pre krátkosť času a nejasného potenciálneho nástupcu, ktorý by organizáciu prebral, bolo podujatie zrušené.

9. **Slovenská amatérska obloha 2025**

Garanti: *Mgr. Tomáš Dobrovodský, RNDr. Stanislav Kaniansky*

V dňoch 24.-26.10.2025 sa uskutočnilo ďalšie z víkendových stretnutí voľnočasových (amatérskych) astronómov [Slovenská amatérska obloha 2025](#). Tentokrát bola témou stretnutia problematika činnosti [astronomických krúžkov](#) a tak malo podujatie názov Ako na astronomický krúžok. V rámci bohatého dvojdňového programu v penzióne KERAMETAL v Látkach (okr. Detva) odzneli zaujímavé prednášky z úst pedagógov, zamestnancov hviezdární a vedúcich astronomických krúžkov, ktoré si vypočulo niekoľko desiatok zúčastnených. Prednášky boli nezriedka sprevádzané praktickými ukážkami a úlohami zameranými na rôzne vekové skupiny detí a študentov. Dotácia bola použitá na pokrytie nákladov spojených s ubytovaním a stravovaním šiestich lektorov.

10. **Odborno-pozorovacie dni v parkoch tmavej oblohy**

Garant: *Miloš Obert, RNDr. Pavol Rapavý, RNDr. Peter Begeni*

Pozorovanie sa uskutočnilo v PTO Poloniny, [v obci Runina](#). Bolo súčasťou rozsiahlejšieho podujatia Objavte Poloniny, ktoré sa v tomto roku uskutočnilo už po šiestykrát. Termín pozorovania (14. až 17. augusta 2025) sa v priebehu roka viackrát menil podľa návrhu spoluorganizátorov o. z. Take naše, ktorí zabezpečovali ďalšie podujatia v regióne. Aj z tohto dôvodu bola účasť o niečo nižšia, odhadom 200 – 250 účastníkov. Niektorí len na toto pozorovanie pricestovali aj zo vzdialených častí Slovenska. Pozorovanie sa končilo až okolo 2 h po polnoci.

11. Ženy a dievčatá v astronómii

Garant: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD., Ing. Peter Kaňuk*

Organizácia Spojených národov vyhlásila 11. február za Medzinárodný deň žien a dievčat vo vede. Od roku 2019 IAU v termíne od 11. februára do 8. marca iniciuje aktivity, ktoré sa zameriavajú na ženy a dievčatá v astronómii. Aj SAS pri SAV zorganizovala podujatie, ktoré vyzdvihuje úlohu žien v rozvoji vedy a zároveň povzbudzuje dievčatá, aby uvažovali o kariére v astronómii. V spolupráci s Prírodovedeckou fakultou Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a Centrom voľného času v Košiciach pripravila v rámci iniciatívy IAU Ženy a dievčatá v astronómii podujatie, ktoré sa uskutočnilo 27. februára 2025 hybridne: v priestoroch planetária Centra voľného času v Košiciach a online. Podujatie začalo o 17:00 hod. premietaním dokumentárnych filmov. Podujatie pokračovalo prednáškou [Po stopách hviezdneho vetra](#), ktorú predniesla Mgr. Natalia Shagatova, PhD. (Astronomický ústav SAV, v. v. i., Tatranská Lomnica). V prednáške účastníkom predstavila, čo to vlastne hviezdny vietor je, ako vzniká a čo sa o ňom dokážeme dozvedieť z astronomických pozorovaní. Na záver priblížila najextrémnejšie prípady hviezdnych vetrov, ktoré dokážu výrazne ovplyvňovať svoje okolie. Program podujatia pokračoval o 19:00 hod. projekciou hviezdnej oblohy v planetáriu. Na podujatí sa zúčastnilo asi 40 účastníkov. Prednáška je dostupná [online](#).

12. Deň hviezdární a planetárií 2025

Garanti: *Mgr. Tomáš Dobrovodský, doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD., Miloš Obert, Mgr. Marián Vidovenec*

[Deň hviezdární a planetárií](#) patrí tradične k najvýznamnejším astronomickým popularizačným podujatiam na Slovensku. 10. ročník tohto projektu, na ktorého organizácii sa podieľajú Slovenská astronomická spoločnosť pri SAV a Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove v spolupráci so Slovenským zväzom astronómov a ďalšími astronomickými zariadeniami po celej našej krajine, sa uskutočnil počas víkendu 29. – 30. marca 2025 v rôznych slovenských astronomických inštitúciách. Témou jubilejného ročníka bolo čiastočné zatmenie Slnka, ktoré sme mali možnosť pozorovať v sobotu 29. marca 2025 a do iniciatívy sa zapojilo [dvadsaťštyri centier](#) popularizácie astronómie na Slovensku. Viacerí členovia SAS pri SAV sa aktívne podieľali na organizácii podujatí pre verejnosť, ďalší prispeli do programu týchto podujatí. Ku Dňu hviezdární a planetárií 2025 vydala SAS pri SAV spolu s partnermi [tlačovú správu](#). Počas podujatia mali na SÚH [živé vysielanie](#) prostredníctvom rádia Regina.

Dňa 7.5.2025 uplynulo sto rokov od otvorenia prevádzky prvého projekčného planetária na svete. K tejto udalosti sme vydali [tlačovú správu](#). Sprievodné akcie sa konali v rôznych planetáriách, a 17.5.2025 počas [Noci múzeí aj v Slovenskom technickom múzeu v Košiciach](#), kde si pripomenuli 50 rokov od otvorenia prvého planetária na území Slovenska.

13. Európske popularizačno-vedecké podujatia na Slovensku

Garanti: *Mgr. Emil Kundra, PhD.*

SAS pri SAV, v spolupráci s Astronomickým ústavom SAV, pripravila pre návštevníkov [Týždňa vedy a techniky na Slovensku](#) zaujímavý [program](#), ktorého súčasťou boli aj večerné pozorovania. Trpezlivým návštevníkom sa naskytol úžasný pohľad 60 cm ďalekohľadom na zaujímavé vesmírne objekty, galaxie, otvorené a guľové hviezdokopy, planéty a hviezdy. Večerné pozorovanie bolo spojené s ukážkou orientácie na nočnej oblohe a prednáškou o dôležitosti získavania svetelných kriviek a spektroskopie hviezd.

14. 100 hodín astronómie

Garanti: *Ing. Peter Kaňuk, doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.*

Projekt IAU 100 hodín astronómie je určený pre všetkých, aby mohli zažiť 100 hodín naplnených aktivitami spojených s astronómiou. Cieľom je umožniť čo najväčšiemu počtu ľudí, najmä deťom získať základné znalosti o vesmíre, ktoré ho sme všetci súčasťou. V roku 2025 sa projekt [konal](#) v dňoch 1. – 4. októbra. SAS pri SAV v spolupráci s Centrom voľného času v Košiciach zorganizovala v rámci 100 hodín astronómie podujatie "AI v astrofyzike a vedách o Zemi", ktoré sa uskutočnilo 2. októbra 2025 v priestoroch planetária Centra voľného času v Košiciach. Podujatie začalo o 17:00 hod. premietaním dokumentárnych filmov. O 18:00 hod. podujatie pokračovalo prednáškou "[AI v astrofyzike a vedách o Zemi](#)", ktorú predniesol doc. Ing. Peter Butka, PhD. (Technická univerzita v Košiciach). O 20:00 hod. podujatie pokračovalo projekciou hviezdnej oblohy v planetáriu. Na podujatí sa zúčastnilo takmer 50 účastníkov. Ďalšie podujatia v rámci projektu 100 hodín astronómie sa konali v Prešove, Nitre, Žiari nad Hronom, Hlohovci a Hurbanove.

15. Klub astronómov SNM

Garanti: *RNDr. Katarína Maštenová, Mgr. Patrik Čechvala, PhD.*

Zorganizovali sa 4 verejné prednášky v Prírodovednom múzeu SNM v rámci Klubu astronómov SNM: RNDr. [Peter Jurčovič - Spoločné odstraňovanie nedostatkov vo včasnom varovaní](#) (3.4.2025), [Mgr. Peter Bartek - Hvezdáreň pre Bratislavu](#) (10.10.2025), Mgr. Pavel Gabzdyl – Co je nového o Měsíci? (24.10.2025) a [Mgr. Veronika Pazderová - Spektrálny výskum meteorov](#) (13.11.2025). Na každej prednáške sa zúčastnilo asi 50 návštevníkov. V súčte tak bola návštevnosť 200 ľudí. Záznamy z prednášok boli zverejnené na Youtube kanáli Fakulty matematiky, fyziky a informatiky UK MatFyz je In – [Objavovňa SNM](#).

16. Astronomické štvrťky SAS pri SAV

Garant: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD., Ing. Peter Kaňuk*

V reakcii na situáciu v súvislosti so šírením sa koronavírusovej infekcie COVID-19 v roku 2021 členovia SAS pri SAV pripravili pre širokú verejnosť, no hlavne pre mladých ľudí sériu online astronomických prednášok v rámci cyklu Astronomické štvrťky SAS pri SAV. Vzhľadom na pretrvávajúci záujem sme v podujatiach v rámci tohto cyklu pokračovali aj v roku 2025 a to v hybridnej podobe: prezenčne sa podujatia konali v Centre voľného času v Košiciach a v rovnakom čase boli prednášky dostupné online. Účastníci si mohli vypočuť prednášky: [Šimon Mackovjak – Od aurory k airglowu](#) (30. januára 2025), [Natalia Shagatova – Po stopách hviezdneho vetra](#) (27. februára 2025), [Peter Kaňuk – Zatmenia Slnka v Centre voľného času v Košiciach](#) (27. marca 2025), [Zdeněk Komárek – Albert Einstein – génius 20. storočia](#) (24. apríla 2025), [Spomienkový večer venovaný Samuelovi Amrichovi](#) (29. mája 2025), [Matej Miklós – Krajina ľadu](#) (26. júna 2025), [Peter Butka – AI v astrofyzike a vedách o Zemi](#) (2. októbra 2025), [Rudolf Gális – Svetlo z počiatku času – poklad ukrytý v mikrovlnách](#) (20. novembra 2025) a [Peter Kaňuk – Zaujímavé astronomické úkazy v roku 2026](#) (18. decembra 2025). Podujatia boli doplnené projekciou hviezdnej oblohy v planetáriu a za jasného počasia aj pozorovaním objektov večernej oblohy pomocou ďalekohľadov Centra voľného času v Košiciach. Prednášky sa stretli v pozitívnom prijatí verejnosti (okolo 300 účastníkov prezenčne a online) a všetky sú stále dostupné [online](#).

17. Medzinárodná fotosúťaž "Svietme si na cestu... nie na hviezdy"

Garanti: *RNDr. Pavol Rapavý, Mgr. Eduard Koči*

Do 15. ročníka súťaže sa prihlásilo 37 autorov so 113 fotografiami v tradičných kategóriách: Ako rozhodne nesvietiť, Správne svetlo a Variácie na tému svetlo a tma. Porota skonštatovala, že počty zaslaných fotografií a účasť autorov sú stabilné. Vyhodnotenie okrem webu [SAS](#) a partnerskej [SZA](#) bolo uverejnené aj v časopise Kozmos 1/2026.

18. Astrofilm 2025

Garant: *Mgr. Marián Vidovenec*

V kultúrno-spoločenskom centre Fontána v Piešťanoch sa v dňoch 13.-15.10.2025 konal už 19. ročník medzinárodného filmového festivalu [Astrofilm](#), ktorý spája astronomickú komunitu, domácich i zahraničných filmárov s verejnosťou. Cieľom podujatia bolo aj tento rok popularizovať astronómiu prostredníctvom filmov, audiovizuálnych prezentácií, prednášok a výstav (astrofotograf Tomáš Dobrovodský – Neviditeľný vesmír).

Tento ročník otvoril doc. Svoreň z Astronomického ústav SAV, v. v. i. moderovanou panelovou diskusiu na tému „Načo nám je astronómia?“, v ktorej slovenskými astronómia spolu s kozmonautom Ivanom Bellom pohovorili o svojom pohľade na dôležitosť astronómie.

Na festivale sa predstavilo 11 súťažných filmov, z ktorých odborná porota ocenila Cenou primátora animovaný film „Zvedavá Eva“, Cenu generálneho riaditeľa SÚH získal film „Kosmix“ a Cenu diváka krátky autorský seriál Lenky Drobné „Astronomie deťom“, ktorý vysvetľuje základné pojmy pre najmenšie deti vo veršovanej forme. Napriek dažďu boli vďaka partnerským hviezdárňam verejnosti predstavené aj nafukovacie modely planét.

19. Edukačná astronomická fotografia

Garanti: *Ing. Robert Barsa, RNDr. Stanislav Kaniansky*

Z poskytnutých prostriedkov boli vytlačené 4 fotoobrazy so zameraním na slnečnú činnosť od slovenských autorov (formátu A2 na plaste) ako doplnenie podkladov pre účely budúcej výstavy astrofotografie SAS pri SAV.

20. Prednáška pre verejnosť o slnečnej aktivite

Garant: *RNDr. Ivan Dorotovič, CSc.*

-

21. Meteorická expedícia 2025

Garanti: *RNDr. Stanislav Kaniansky, Mgr. Juraj Škvarka*

Pozorovanie meteorického roja v obci Látky, okres Detva.

22. Popularizácia astronómie

Garant: *doc. RNDr. Vladimír Bahýl, CSc.*

Priebežne v priestoroch hviezdárne Júlia vo Zvolenskej Slatine.

23. Výjazdové pozorovania

Garant: *RNDr. Stanislav Kaniansky*

Aktuálne podľa pozorovateľnosti astronomických úkazov – polárne žiary, kométy.

24. Csereho cena SAS pri SAV za populárno-vedeckú činnosť za rok 2025

Garant: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.*

SAS pri SAV si uvedomuje dôležitosť popularizácie vedy a techniky pre napredovanie a pokrok našej spoločnosti. Prostredníctvom Csereho ceny SAS pri SAV chce Spoločnosť povzbudiť predovšetkým mladých členov Spoločnosti, aby sa venovali aj tejto činnosti a takýmto spôsobom prilákali ďalších mladých ľudí k štúdiu vedy a techniky. Ocenenie je pomenované podľa nestora slovenskej astronómie Dr. Eleméra Csereho. Laureátkou jubilejného 10. ročníka Csereho ceny SAS pri SAV za populárno-vedeckú činnosť sa stala Mgr.

Mária Záborská. Csereho cena SAS pri SAV jej bola [slávnostne odovzdaná](#) počas Medzinárodného festivalu astronomických filmov Astrofilm dňa 16. októbra 2025 v Piešťanoch.

25. Csereho astronomické dni

Garant: *Mgr. Karol Petřík, RNDr. Svetozár Štefeček*

[Csereho astronomický deň](#) sa uskutočnil 28.2.2025 v krajskej hviezdárni v Hlohovci. Účastníci si vypočuli prednášky pracovníkov hviezdárne a mohli sa venovať večernému pozorovaniu oblohy.

26. Leto s astronómiou v Sobotišti

Garant: *RNDr. Svetozár Štefeček*

Tradičné letné tábory i akcie pre verejnosť v Sobotišti sa konali nielen počas Perzeíd, ale uskutočnil sa aj pochod na Bradlo – akcia venovaná M. R. Štefánikovi. Úspešne sa realizoval aj projekt Trnavského samosprávneho kraja "[leseň s astronómiou](#)". Okrem iného sa pozorovala kométa C/2025 A6 Lemmon.

27. Hlohovecké astrofoto (HAF BAF 2025)

Garant: *Mgr. Karol Petřík*

V priestore rekreačného areálu Ranč pod Babicou sa v dňoch 19.- 21.9.2025 uskutočnil už [14. ročník Hlohovského workshopu astrofoto](#). Tento rok sa zamerlal na využitie AI nástrojov v spracovaní astronomických snímok a počítačovo asistovanú astrofotografiu.

28. Praktikum pozorovateľov zákrytov hviezd Mesiacom a asteroidmi

Garant: *Matej Korec*

-

29. Edičná činnosť SAS pri SAV

Cieľom je príprava a vydanie odborných a informačných materiálov pre členov SAS pri SAV a odbornú i laickú verejnosť.

a) [Astronomická ročenka 2026](#)

Garant: *Mgr. Peter Zimnikoval*

Príprava podkladov do Astronomickej ročenky 2026 (Slnko, zatmenia Slnka a Mesiaca, kométy, asteroidy a trpasličie planéty, meteorické roje, premenné hviezdy a T Coronae Borealis, družica Euclid).

b) Celosvetové projekty k problematike svetelného znečistenia

Garant: *RNDr. Jaroslav Merc, PhD., RNDr. Pavol Rapavý*

Prezenčná účasť na medzinárodnej konferencii [CLIP](#) (12. – 13. júna 2025) o viditeľnom a neviditeľnom svetelnom znečistení v spolupráci s Národným parkom Bükk, ktorá mala byť pôvodne v roku 2024.

c) SAS pri SAV v mediálnom priestore

Garant: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD., RNDr. Jaroslav Merc, RNDr. Ivan Dorotovič, CSc.*

Cieľom stránok SAS pri SAV je prinášať aktuálne informácie pre členov Spoločnosti, ako aj pre širokú verejnosť o podujatiach, pozorovaniach, prednáškach a činnosti Spoločnosti, ako aj celej astrokomunity na Slovensku. Počas roka 2025 bolo na stránkach SAS pri SAV publikovaných 21 článkov. V kalendári SAS pri SAV bolo zverejnených 19 pozvánok na podujatia.

d) záložky do knihy

Garant: *Mgr. Ľubomír Hambálek, PhD.*

Pri príležitosti medzinárodnej akcie 100 hodín astronómie SAS pri SAV vydal aj pre ostatné zapojené organizácie a hvezdárne náklad záložiek s oficiálnou grafikou IAU OAO. Keďže išlo o rok [storočnice moderného planetária](#), na zadnej strane záložky boli zhrnuté niektoré zaujímavosti o planetáriách vo svete ale aj na Slovensku. Záložky dostávali účastníci sprievodných podujatí počas 100 hodín astronómie.

Činnosť spoločných [odborných sekcií SAS pri SAV a SZA](#):

[Sekcia astronomickej fotografie](#) workshop slovenských a českých astrofotografov [HAF 2025](#) (Ranč pod Babicou, 19. – 21. septembra 2025). Garant Karol Petřík sa [zúčastnil](#) workshopu o robotických ďalekohľadoch [AstroRob25](#) v Španielsku. Cieľom bolo preskúmať vhodnú lokalitu v Andalúzii pre astrofotografickú kampaň a hosting ďalekohľadov.

[Sekcia astronomickej terminológie](#) pokračovala v priebežnom zbieraní nových termínov z odbornej literatúry, ktoré sa najmä prostredníctvom časopisu Kozmos dostávajú do slovenského jazyka a vyžadujú si kodifikáciu. Okrem toho priebežne pokračoval preklad (a jeho revízia) počítačového planetária [Stellarium](#) do slovenského jazyka. Ľ. Hambálek vypracoval pre Európsku komisiu - riaditeľstvo pre preklady - 208 termínov z oblasti kozmonautiky, vesmíru a vesmírnej ťažby. Okrem definície a prekladu bolo potrebné priradiť i kontext použitia, na čo slúžil primárne časopis Kozmos.

[Sekcia histórie astronómie](#) sa priebežne venovala digitalizovaniu materiálov SAS pri SAV, SZA alebo dejín astronómie a konzultáciám s astronomickými zariadeniami i verejnosťou súvislosti s históriou astronómie. Okrem toho pripravovali nekrológy (T. Mézes, D. Očenáš, L. Dobrovoda). Členovia sekcie publikovali články v tlači (Astronomický informátor č. 1 až 6/2025, Kozmos 4/2025 a 6/2025 + článok o prvom uhorskom glóbuse) aj na webe ([Zatmenie Slnka](#) 29. marca 2025, [Zatmenie \(aj\) na Devíne](#))

Konkrétni členovia sa venovali recenziám prekladov (stať *De uranologia* z učebnice fyziky z roku 1758 od Antona Revického; 3. kapitola z knihy *Beschreibung des ganzen Welt Kreises* od francúzskeho kartografa a inžiniera Alaina Manessona Malletsa z roku 1719), konzultovali a oponovali bakalárske práce (Nina Kochová), pripravili historické podklady (a účastnili sa poroty) pre bratislavské kolo súťaže [Čo vieš o hviezdach?](#) a do historického testu [Astronomického korešpondenčného seminára](#).

V priebehu roka predseda sekcie pripravoval podklady pre encyklopedickú príručku o všeobecných dejinách astronómie. Spolu s A. Takáčom sa zúčastnili zasadnutia Komisie pre tvorbu zbierok pri [Múzeu Mikuláša Thegeho Konkolyho](#) SÚH Hurbanovo, P. Rapavý sa aktívne zúčastnil na [konferencii](#) k 15. výročiu vyhlásenia PTO. Členovia sekcie sa pravidelne zúčastňovali na videokonferenciách [Historickej sekce ČAS](#). Adrián Takáč prednášal 26.11.2025 o Otočnej hviezdnej mape z 19. storočia na [XLV. Sympoziu z dejín geodézie a kartografie](#) v NTM Praha a prof. Juraj Tóth identifikoval kométu pozorovanú na nebi 10. septembra 1382 v čase úmrtia Ľudovíta I. Veľkého. P. Rapavý odpovedal na otázky TV JOJ v [príspevku](#) k 130. výročiu pádu meteoritu Veľké Borové (9.5.2025).

[Sekcia ochrany pred svetelným znečistením](#) realizovala v parkoch tmavej oblohy (PTO) merania jasů oblohy a pozorovania. Termín už tradičného podujatia v PTO Poloniny "Objavte Poloniny" sa posúval, nakoniec sa konalo už po šiestykrát v obci Runina (14.-17.8.2025). Okrem toho sa v PTO Muránska planina dňa 2.5.2025 konalo stretnutie SAS a ČAS pri príležitosti prvého výročia založenia parku.

Dvaja členovia spoločnej sekcie SAS a SZA sa v dňoch 12.-13.6.2025 zúčastnili medzinárodnej konferencie o viditeľnom a neviditeľnom svetelnom znečistení - [CLIP](#) v Maďarsku a takisto Konferencie o svetelnom znečistení, ktorá bola programovou súčasťou [KOLOS 2025](#) pri príležitosti 15 rokov od vyhlásenia PTO Poloniny.

Aj toho roku boli medzi hviezdárňami a inými subjektmi koordinované podujatia v rámci [Hodiny Zeme](#) (22. marca 2025). V kaštieli v Snine bola ukončená a vyzdvihnutá výstava fotografií *D. Rapavej Tajomstvo svetla a vody*. Okrem toho sa organizoval už 15. Ročník fotosúťaže „[Svietme si na cestu... nie na hviezdy](#)“, do ktorej sa prihlásilo 37 autorov so 113 fotografiami. Výber z nich bude tradične obrazovou prílohou [Astronomického kalendára](#), ktorý vydáva SÚH v Hurbanove.

SLOVENSKÁ ASTRONOMICKÁ SPOLOČNOSŤ PRI SLOVENSKEJ AKADEMII VIED

Sekcia poskytovala aj konzultácie k problematike svetelného znečistenia, správneho verejného osvetlenia. Okrem toho členovia sekcie pracovali na článkoch pre časopis Kozmos.

[Sekcia medziplanetárnej hmoty](#) zorganizovala v auguste meteorickú expedíciu v regióne Látka, okres Detva. Zameraná bola predovšetkým na vizuálne a fotografické pozorovanie meteorického roja Perzeíd. Výsledky pozorovaní boli zaslané do príslušných databáz. Okrem toho sa priebežne v Banskobystrickom kraji organizovali výjazdové pozorovania za polárnou žiarou (6.11.2025), meteorickými rojmi, kométami (C/2025 A6 Lemmon, C/2025 K1 ATLAS, C/2025 R2 Swan).

Spoločná [sekcia pre výskum slnka](#) organizovala jednotlivé podujatia cez miestne organizácie SZA i jednotlivcov v spolupráci s hviezdárňami, školami alebo inými inštitúciami. [Európske solárne dni](#) sú najväčšou osvetovou kampaňou zameranou na využívanie solárnej energie v Európe, ktorá v posledných ročníkoch dokázala osloviť stovky tisíc ľudí vo viac ako 20-tich štátoch. Minulého roku sa podujatie uskutočnilo 3. mája počas Medzinárodného dňa Slnka.

[Sekcia pre vzdelávanie a popularizáciu astronómie](#) - Okrem aktivít Ahoj, vesmír! pre najmenších žiakov v mesiaci júl 2025 zorganizovala Mgr. Ľubomíra Hujsová v rámci Tempus Universum aj týždňový astronomický tábor v Bratislave. Aktívne sa podieľala aj na prevádzke observatória DSB (Deutsch Schule, Bratislava), ktoré navštívilo v priebehu roka asi 90 tried z MŠ a ZŠ v Bratislave, ale aj študenti z Zürichu, niekoľko desiatok zahraničných učiteľov, členovia astronomických krúžkov a rôzne individuálne skupiny návštevníkov. Hviezdáreň poskytuje prednášky v slovenčine, nemčine, angličtine a francúzštine.

Mgr. Ľubomíra Hujsová sa zúčastnila týždňového online seminára „ESA/GTTP 2025 – Sun and Eclipses“ training course, ktorý bol zameraný na vyučovanie astronómie, vzdelávacie metódy a pochopenie solárnych javov a zatmení Slnka, ako aj medzinárodného IAU Shaw Workshop (november 2025), ktorý organizuje IAU, kde predniesla príspevok v spoluautorstve s Mgr. Patrikom Čechvalom, PhD. s názvom „Implementing astronomy-related educational activities for primary-level pupils in the Bratislava region“.

Veľmi netradične sa Mgr. Ľubomíra Hujsová ako jediná slovenka aktívne zúčastnila medzinárodného projektu SpaceBus v Senegale, kde počas jedného týždňa prednášala spolu s kolegami o vesmíre pre viac než 5000 žiakov základných a stredných škôl. Okrem toho vystúpila s prednáškou o projekte [SpaceBUS](#) na Medzinárodnom filmovom festivale Astrofilm 14.-16. októbra 2025 a v spolupráci so SÚH Hurbanovo prednášala v rámci projektu Kultúra pre školy.

V spolupráci s Astronomickým ústavom SAV, v. v. i. sme pri príležitosti žien a dievčat vo vede pre našich členov prezdieľali možnosť [položiť otázku astronómke](#) – slnečnej fyzičke Anete Wiszniewskej. [Odpovedala](#) nie len na otázky o výskume Slnka, ale aj na tie, čo ju inšpirovalo študovať fyziku.

Okrem toho sa členovia štandardne zúčastňovali na celoslovenských popularizačných podujatiach ako [Týždeň vedy a techniky](#) (10.-16.11.2025), [Európska noc vedy](#) (26.9.2025) a [Deň hviezdárni a planetárií](#) (29.-30.3.2025). Menším podujatím bola [Slovenská amatérska obloha 2025](#) (24. - 26.10. 2025)

Členovia sekcie aj počas minulého roku organizovali vzdelávaco-popularizačné podujatia v rámci projektu „[S ďalekohľadom na cestách](#)“ a počas leta aj 24. pozorovateľskú expedíciu v Mníšku nad Hnilcom, ktorá je určená pre mladých pozorovateľov nočnej oblohy z radov astronomických krúžkov a klubov. Pre širokú verejnosť, no hlavne pre mladých ľudí pripravili sériu hybridných astronomických podujatí v rámci cyklu [Astronomické štvrtky SAS pri SAV](#).

Tradične pokračovala astronómia v Sobotišti – séria podujatí pre letné tábory i verejnosť v regióne Záhoria a Kopaníc, tento rok až do jesene. Medzi ďalšie lokálne popularizačné aktivity patrili aj podujatia pre základné školy vo hviezdárni „Júlia“ vo Zvolenskej Slatine.

Predseda sekcie *Svetozár Štefeček* bol [finalistom](#) Ceny Dionýza Ilkoviča, ktorá sa udeľuje za rozvoj mimoškolskej činnosti pre žiakov základných a stredných škôl v predmetoch matematika, fyzika, chémia, biológia a informatika.

V oblasti astronomického vzdelávania pripravovali členovia sekcie 35. ročník súťaže „[Čo vieš o hviezdach](#)“ a spolupodieľali sa aj na príprave Astronomickej olympiády, spoluorganizovali výtvarné a fotografické súťaže „[Vesmír očami detí](#)“, „[Astrofoto 2025](#)“, „[Svietme si na cestu...nie na hviezdy](#)“.

[Sekcia premenných hviezd a exoplanét](#) sledovala očakávané vzplanutie rekurentnej novy T CrB, ktoré však stále nenasatlo. [Kampaň](#) na hľadanie super pozostatkov po supernovách, ktorá začala minulý rok, pokračovala. Podarilo sa ukončiť pilotnú časť – hĺbkové snímkovanie okolia Z Cam a spracovanie obrázkov z rôznych prístrojov. Astrofotografia sa uplatnila aj pri skúmaní objektu SDSO1, ktorý súvisí so symbiotickou hviezdou EG And a je novým štádiom vývoja planetárnej hmloviny – tzv. príзраčná planetárna hmlovina.

Z hlavných [aktivít](#) išlo o pozorovanie zákrytu dvojhviezdy EE Cep prachovým diskom (október – december 2025), zistil sa zmiznutý flickering pri pozorovaní kataklizmy RW Sex a iné.

Tradičná akcia sekcie, *astrostáž Variable*, sa žiaľ nekonala. Jej budúcnosť je nejasná. Výsledky sekcie boli prezentované aj na konferenciách [KOLOS 2025](#), [Bezovec 2025](#) a [57. konferencii o výskume premenných hviezd](#) v Českej republike. Spolu s garantom sekcie astronomickej fotografie sa garant *Pavol Dubovský* [zúčastnil](#) workshopu o robotických ďalekohľadoch [AstroRob 25](#) v Španielsku.

[Sekcia zákrytov a zatmení](#) sa zameriavala hlavne na organizovanie celoročných pozorovaní dotyčnicových zákrytov tesných dvojhviezd a zákrytov hviezd asteroidmi. Informácie a „last minute“ predpovede sa pozorovateľom zasielali emailom. Úspešne sa pozorovali stovky zákrytov a

SLOVENSKÁ ASTRONOMICKÁ SPOLOČNOSŤ PRI SLOVENSKEJ AKADEMII VIED

výsledky boli zaslané do medzinárodnej asociácie zákrytov a tranzitov [IOTA-ES](#). Pokračovala spolupráca so [Zákrytovou a astrometrickou sekcií ČAS](#).

V Tatranskej Lomnici, 22. januára 2026

.....
Mgr. Ľubomír Hambálek, PhD.
vedecký tajomník SAS pri SAV

.....
doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.
predseda SAS pri SAV

Súhrnná správa a štatistický prehľad o aktivitách vedeckej spoločnosti za rok 2025

Názov spoločnosti

Slovenská astronomická spoločnosť pri SAV (SAS pri SAV)

Názov ústavu SAV, s ktorým spoločnosť spolupracuje na základe zmluvy

Astronomický ústav SAV, v. v. i.

Funkcionári spoločnosti

Predseda / Predsedníčka	Meno, priezvisko, tituly	Rudolf Gális, doc. RNDr. PhD.
	e-mail	rudolf.galis@upjs.sk
	Telefónne číslo	055 234 2241
Hospodár / Hospodárka	Meno, priezvisko, tituly	Emil Kundra, Mgr. PhD.
	e-mail	ekundra@ta3.sk
	Telefónne číslo	052 787 9181

Kontaktné údaje spoločnosti

Kontaktná osoba (len ak je iná ako predseda; meno, priezvisko, tituly)	
Adresa pre korešpondenciu	Slovenská astronomická spoločnosť pri SAV Astronomický ústav SAV, v. v. i. Tatranská Lomnica 059 60 Vysoké Tatry
e-mail	sas@ta3.sk
Telefónne č. (aj smerové)	052 787 9121, 052 787 9181
Adresa www stránky spoločnosti	https://sas.astro.sk

Štruktúra členskej základne spoločnosti

Počet členov	181
Z toho	
Počet členov zo SAV (kmeňové pracovisko je v SAV)	28
Počet členov z vysokých škôl (podľa kmeňového pracoviska)	27
Ostatní (napr. iná sféra, dôchodcovia, študenti atď.)	126

Členstvá v nadnárodných vedeckých spoločnostiach

Názov	Výška členského
European Astronomical Society	1 000,00 €
	€

Podujatia organizované (spoluorganizované) spoločnosťou v roku 2025

Vedecké a odborné podujatia ¹

Por. č.	Názov a druh podujatia	Miesto a dátum DD-DD. MM. 2025	Poznámka, komentár (nepovinné)
1	Astronomická olympiáda - domáce, regionálne kolá a celoštátne kolo (W, H)	Slovensko, Hurbanovo, 06.12.2024 - 07.05.2025	
2	Astronomická olympiáda - IOAA, India (MVS, S)	Mumbai, India, 11. - 21.08.2025	1 zlatá, 2 strieborné, 1 bronzová medaila, 1 čestné uznanie
3	Bezovec 2025 - Konferencia mladých astronómov (MVK, H)	Bezovec, 06. - 08.06.2025	29 účastníkov
4	Medzinárodná konferencia o výskume premenných hviezd KOLOS 2025 (MVK, S)	Kolonica, 04. - 06.12.2025	
5	Konferencia o svetelnom znečistení (VS, S)	Kolonica, 05.12.2025	
6	Slovenská amatérska obloha 2025 (W, S)	Látky, 24. - 26.10.2025	
7	Pozorovateľská expedícia pre mládež - Perzeidy (I, S)	Mníšek nad Hnilcom, 08. - 20.08.2025	22 účastníkov
8	Medzinárodný filmový festival Astrofilm 2025 (I, S)	Piešťany, 13. - 15.10.2025	11 súťažných filmov
9	Hlohovecké astrofoto HAF BAF 2025 (W, S)	Bojná, 19. - 21.09.2025	
10	Výjazdové pozorovania (I, S)	Banskobystrický kraj, celoročne	polárna žiara, meteorické roje, kométy, zatmenia
11	Odborno pozorovacie dni v PTO - Objavte Poloniny (I, S)	Runina, 14. - 17.08.2025	
12	Edukačná astronomická fotografia (I, H)	Slovensko, celoročne	

¹ V tabuľke uveďte všetky vedecké a odborné podujatia (s viacerými prednáškami/príspevkami), ktoré spoločnosť samostatne organizovala alebo sa podieľala na ich organizovaní. Ak podujatie malo kombinovaný charakter a v rámci programu boli vedecké aj odborné/popularizačné prednášky, zaradte ho do tejto kategórie. Uveďte aj tie podujatia, na ktoré SAV neprispievala finančne v rámci zmluvnej spolupráce. Ak nestačia riadky, pridajte ďalšie, rovnaké. Obdobne aj pri iných kategóriách činnosti. Druh podujatia uvádzajte skratkami: vedecká konferencia – VK; vedecký seminár – VS; workshop – W; sympóziu – SY; iné – I; medzinárodné: MVK, MVS, ...

Vedecko-popularizačné podujatia a akcie pre školy (okrem samostatných prednášok) ²

Por. č.	Názov a druh podujatia	Miesto a dátum DD-DD. MM. 2025	Poznámka, komentár (nepovinné)
1	Ahoj, vesmír! (H)	Bratislava a okolie, Plavecký Mikuláš, celoročne	pre asi 1200 detí ZŠ a MŠ
2	S ďalekohľadom na cestách (H)	východné Slovensko, celoročne	vyše 400 účastníkov
3	Medzinárodná fotosúťaž Svietme si na cestu...nie na hviezdy (S)	Slovensko, 20.11.2025	37 autorov, 113 fotografií
4	Európske popularizačno-vedecké podujatia na Slovensku (S)	Košice, Tatranská Lomnica, 26.09.2025 a 10. - 14.11.2025	spolu asi 2000 účastníkov
5	Ženy a dievčatá v astronómii (H)	Slovensko, 11.02.2025 - 08.03.2025	40 účastníkov prednášky
6	100 hodín astronómie (H)	Slovensko, 01. - 04.10.2025	
7	Klub astronómov SNM (S)	Bratislava, 03.04. - 13.11.2025	4 rôzne prednášky, spolu asi 200 účastníkov
8	Astronomické štvrty SAS pri SAV (H)	Košice, celoročne	9 rôznych prednášok, spolu asi 300 účastníkov
9	Jeseň s astronómiou (S)	Sobotište, september - október 2025	
10	Hodina Zeme (S)	Slovensko, 22.03.2025	
11	Deň hviezdárni a planetárií 2025 (S)	Slovensko, 29.03.2025	
12	Astronomický tábor Bratislava (S)	Bratislava, júl 2025	

² V tabuľke uvedte vedecko-popularizačné a vzdelávacie podujatia organizované pre širokú verejnosť, resp. pre školskú mládež. Kombinované podujatia, v rámci ktorých okrem popularizačných odzneli aj vedecké prednášky pre odborníkov, zaradte do predchádzajúcej tabuľky „Vedecké a odborné podujatia“.

Počty vedeckých, odborných a popularizačných podujatí organizovaných spoločnosťou³

Druh podujatia		Spoločnosť ako		Počet spolu	Z toho podporených príspevkom zo SAV (počet)
		hlavný organizátor	spoluorganizátor		
Vedecké podujatia	konferencia / seminár	1	2	3	2
	workshop / sympóziu	1	3	4	4
	iné	1	4	5	4
Odborné podujatia		0	0	0	0
Vedecko-popularizačné podujatia		5	7	12	9

Prednáškové aktivity⁴

Počet vedeckých a odborných prednášok	22
Počet vedecko-popularizačných a vzdelávacích prednášok	23

Akcie nezahrnuté do predchádzajúcich kategórií⁵

Názov a stručná charakteristika (druh) akcie	Miesto a dátum (ak sú relevantné)	Poznámka, komentár (nepovinné)
Konzultácie a poradenská činnosť súvisiaca s nevhodným osvetlením	Slovensko, celoročne	NP Poloniny, ZMOS, NP. V. Fatra, TANAP
Monitoring svetelného znečistenia	Slovensko, celoročne	
<i>Csereho astronomický deň</i>	Hlohovec, 28.02.2025	
<i>Csereho cena SAS pri SAV 2025</i>	Piešťany, 16.10.2025	
Výstava <i>Tajomstvo svetla a vody</i>	Snina, do 17.08.2025	
Meteorická expedícia	Látky, august 2025	
<i>Európske solárne dni 2025</i>	Slovensko, 03.05.2025	
<i>Storočnica planetária</i>	Slovensko, máj 2025	
<i>Opýtaj sa astronómky</i>	online, február 2025	
<i>Astronómia vo všetkých ročných obdobiach</i>	medzinárodná súťaž, 27.03 - 31.10.2025	
Súťaž <i>Astrofoto 2025</i>	Slovensko, jún 2025 až 31.01.2026	

³ Tabuľka je číselnou sumarizáciou akcií z predchádzajúcich tabuliek.

⁴ V tejto tabuľke uveďte počty prednášok prednesených samostatne mimo konferencií, seminárov a iných podujatí s viacerými príspevkami.

⁵ Napr. výstavy, exkurzie, relácie v médiách atď. – teda ďalšie akcie, ktoré zabezpečovala spoločnosť.

Publikačné aktivity spoločnosti ⁶

Publikácia (základné bibliografické údaje: autor/zostavovateľ, názov, miesto a rok vydania, rozsah)	Príspevok SAV (áno/nie)	Hlavný/ /spolu-vydavateľ (H/S) ⁷
Astronomická ročenka 2026, P. Zimnikoval, Hurbanovo, 2025, 136 s.	NIE	S
Web stránky SAS pri SAV (27 článkov)	NIE	H
Web stránky hviezdárni a planetárií a aj jednotlivých podujatí	NIE	S
Ďalšie články: Daniela Rapavá: <i>Vyhodnotenie 14. ročníka fotosúťaže Svetíme si na cestu... nie na hviezdy</i> . In: Kozmos 2025/1, s. 44-47 Rudolf Gális: <i>Bezovec 2025: Konferencia mladých astronómov</i> . In: Kozmos 2025/2, s. 47 Pavol Rapavý: <i>Cena Jindřicha Zemana a Cena Jindřicha Zemana junior 2024</i> . In: Kozmos 2025/2, s. 48-49 Pavol Rapavý: <i>Kométa roku 2025</i> . In: Kozmos 2025/2, s. 54-55 Pavol Rapavý: <i>Vyhodnotenie súťaže Astrofoto 2024</i> . In: Kozmos 2025/3, s. 41-47 Rudolf Gális: <i>Spomienka na Samuela Amricha</i> . In: Kozmos 2025/3, s. 48 Rudolf Gális: <i>Csereho cena SAS pri SAV 2025</i> . In: Kozmos 2025/3, s. 49 Ladislav Hric, Mária Hricová Bartolomejová: <i>Astronomická olympiáda je príležitosťou pre talentovanú mládež</i> . In: Kozmos 2025/4, s. 37-38 Rudolf Gális: <i>Zjazd českej astronomickej spoločnosti</i> . In: Kozmos 2025/4, s. 40-41 Ľubomíra Hujsová: <i>S astrodeťmi na vesmírnych potulkách</i> . In: Kozmos 2025/4, s. 46-48 Pavol Rapavý: <i>Úplné zatmenie Mesiaca 7.9.2025</i> . In: Kozmos 2025/4, s. 48-49 Renáta Kolivošková: <i>Izrael Hiebner a mesto Prešov</i> . In: Kozmos 2025/4, s. 54-55 Ladislav Hric: <i>Indický denník úspešných olympionikov</i> . In: Kozmos 2025/5, s. 35-38 Ľubomír Hambálek: <i>Bezovec 2025 - tradície i novinky</i> . In: Kozmos 2025/5, s. 39-40 Pavol Dubovský: <i>Superpozostatky po novách</i> . In: Kozmos 2025/6, s. 33-37 Eduard Koči: <i>Tri dni na Astrofilme v Piešťanoch</i> . In: Kozmos 2025/6, s. 53-55	NIE	S

⁶ Do tejto tabuľky zaradíte periodické aj neperiodické publikácie, ktorých vydavateľom alebo spoluvydavateľom bola spoločnosť, včítane informačných bulletinov.

⁷ Uveďte H, ak hlavným vydavateľom bola spoločnosť; S, ak spoločnosť bola spoluvydavateľom.

Súhrnná tabuľka príjmov a výdavkov spoločnosti v roku 2025 ⁸

PRÍJMY	€
Príjmy z rozpočtu zmluvného ústavu (z príspevku SAV na projekt) ⁹	3510,00
Sponzorské príspevky od iných subjektov	0,00
Príjmy z členských príspevkov	1051,60
Príjmy z konferenčných poplatkov	0,00
Ostatné príjmy	4950,00
Spolu	9511,60

VÝDAVKY	€
Výdavky hradené z príspevku SAV na projekt	3510,00
Výdavky hradené z iných zdrojov	4844,26
Spolu	8354,26

	€
Príspevok SAV pridelený zmluvnému ústavu na realizáciu projektu spolupráce	3510,00
Celkové výdavky zmluvného ústavu na realizáciu projektu	3510,00

Úhrada členského príspevku v Rade slovenských vedeckých spoločností (10 €/rok)¹⁰

Úhrada za rok	Dátum úhrady (DD.MM.RRRR)	Suma (€)
2025	10.01.2025	10,00
Iné roky (uved'te): RRRR - RRRR		

⁸ V tabuľke uvádzajte skutočné príjmy a výdavky spoločnosti za všetky akcie spolu, na základe výstupných údajov z peňažného denníka.

⁹ Uved'te skutočné príjmy predisponované z rozpočtu zmluvného ústavu na účet spoločnosti. (Ak ústav vyúčtoval niektoré akcie bez zapojenia spoločnosti, nemusí to byť totožné s celkovým príspevkom prideleným ústavu na realizáciu projektu spoločných akcií.)

¹⁰ Uved'te len členské príspevky uhradené za rok 2025 a nedoplatky uhradené od 1. februára 2025 (s označením, za ktoré roky).

Iné informácie o spoločnosti a podnety pre P SAV / RSVS

Miesto a dátum: Tatranská Lomnica, 23.01.2026

Správu vypracovali: Ľubomír Hambálek, Mgr. PhD.
meno, priezvisko, tituly

.....
podpis

Emil Kundra, Mgr. PhD.
meno, priezvisko, tituly

.....
podpis

Správnosť uvedených údajov potvrdzujem svojím podpisom:

.....
podpis predsedu spoločnosti
doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.

Miesto pre pečiatku spoločnosti